

MŪSŲ LIETUVA

NR 44 (1318) XXV 1973 M. LAPKRIČIO - NOVEMBRO 1 D 60 centavų
R. Juatindiba, 20. Caixa Postal 4421 01000 São Paulo, ESP 273-0338

Petras Pakalnis

KETVIRTASIS KARAS

Prieš pusę metų Egipto prezidentas Sadatas pasakė ilgoką kalbą ir pareiškė, kad artinasi laikas atsiskaičyti su Izraeliu. Kadangi jis anksčiau taip kalbėjo, niekas nekreipė dėmesį į šį naują jo grąšinimą. Bet spalio mėnesio 6 dieną Egiptas ir Sirija netikėtai pradėjo pulti Izraelį, nepaisydami fakto, kad arabai jau tris kartus buvo karą pralaimėję.

Spalio šeštąją žydai šventė Yom Kippur – Susitaikinimo – šventė. Buvo šeštadienis. Krautuvės ir įstaiogos uždarytos, gatvės tuščios. Žydams besimeldžiant sinagogose, stauga sustaugė sirenos. Maldininkai, nutraukę maldas, išbėgo į gatves, ir pamatė besiskubinančius karinius sunkvežimius, autobusus ir automobilius. Pradėjo veikti radijo stotys. Anksčiau sutartais žodžiais (vilnonis, siūlas, jūros liūtas, mėsos kukuliai ir pan.) jos pradėjo šaukti į kareivines atsargas karininkus ir kareivius. Nebuvo jokios abejonės, kad prasidėjo ketvirtasis žydų arabų karas.

Golda Meir, Izraelio premjerė, pareiškė, kad pergalė bus žydu pusėje. „Bet mes tikime“, ji pridėjo, „kad šis karas yra pamišimas“. Izraelio užsienio reikalų ministras buvo New Yorke ir pasipiktino, kad tokią šventą dieną arabai pradėjo karą. Bet ir arabai buvo nustebinti, nes jie šventė šventąjį Ramadan mėnesį, pasninkavo ir, pabaigę pasninką bei susėdę prie stalų, išgirdo patrankų dundėjimą.

JAV prezidentas Niksonas, kuris iki šiol stipriai rėmė Izraelį, išsėjos savo viloj Floridoj. Ji prikėlė naujas užsienio reikalų sekretorius Kissingeris. Pasikalbėjęs su žydu ir arabų užsienio reikalų ministrais, jis grįžo į New Yorką ir telefonavo visiems pastoviams Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos nariams. Jo pokalbiai nedavė jokių teigiamų rezultatų. Pasitaręs su Sovietų atstovais, Kissingeris pareiškė, kad rusai tuo klausimu nenori su juo bendradarbiauti. Egipto užsienio reikalų ministras pareikalavo, kad žydai apleistų visas okupuotas žemes ir leistų Palestinos arabams apsispręsti, kuriai valstybei jie nori priklausyti. Bet žydai atmetė jo reikalavimą ir nori saugią savo krašto sienų.

Savaite prieš ketvirtąjį žydų ir arabų karą Izraelio ir JAV sekliai pa-

stebėjo Egiptą ir Siriją telkiant savo kariuomenes prie Izraelio sienų. Apie tai buvo painformuotos kelių kraštų vyriausybės. Izraelio ministrų kabinetas nutarė palaukti, iki arabai pradės karą. Matydama, kad 1967 m. arabai (Sirija, Jordanas ir Egiptas) ruošiasi karui, Izraelio vyriausybė pradėjo preventyvinį karą ir per 6 dienas sutriuškino arabų armijas. Kadangi anais metais savo elgesiu žydai nustatė pasaulio opiniją prieš save, ši kartą jie norėjo palaukti, kol arabai pradės karą. Iš tiesų, Jungtinių Tautų stebėtojai prie Sueso kanalo ir Golan aukštumose matė, kad arabai pirmieji pradėjo pulti.

Prasidėjus karui, Izraelio ministrai vėl susirinko posėdžio ir nutarė taip suplikti Sirijos ir Egipto armijas, kad jos greitai neatsigautų. Kad egiptiečiai negalėtų lengvai pasprukti per Sueso kanalą, žydai subombardavo visus Sueso tiltus. Išiveržę į Sirijos teritoriją, Izraelio kariai artinosi prie Damasko. Sirijos kariuomenei padeda Irako kariai. Nujausdami karo pavojų, Sovietai atsiėmė iš Sirijos visus karo instruktorius. Jų buvo 3.000. Bet rusai padeda Sirijai ginklais. Vieną dieną buvo suskaityta net 70 rusų lėktuvų Sirijoje. Tačiau

dabar Sirijos erodromai yra taip subombarduoti, kad lėktuvams nebemanoma nusileisti.

Karo pradžioje Vienoje posėdžiauvo Europos ir arabų valstybių atstovai ir norėjo nustatyti naują naftos kainą. Dabar tos derybos atidėtos porai savaitių. Spalio 16 arabai susirinko Kuveite ir svarstė, ar nereikėtų pavartoti naftos kaip ginklą prieš Izraelį. Mat, jei arabai nutrauktų ar sumažintų naftos eksportą į Europą ir JAV, tų kraštų politikai būtų priversti spausti Izraelį, kad pasidarytų nuolaidesnis arabams. (Tai arabai jau padarė. Red.), žydai turį mažas atomines bombas, kurias gali panau-

IŠNIEKINTAS ALKOS KALNAS

OKLIETUVA – Iš okupuotos Lietuvos atėjo žinios, kad paskutiniu metu Žemaitijoje buvo išniekintas plačiai žinomas Alkos kalnas ir jame buvę senosios lietuvių kultūros paminklai.

Minimas Alkos kalnas yra 8 km. į šiaurės rytus nuo Židikų, Dapšių kaimo laukuose, Varduvos ir Gūžės – Dubulio upių santakoje. Kalnas – piliakalnis yra apie 80 metrų ilgio, 3–26 metrų pločio, iki 30 m. aukščio, stačiais šlaitais, apaugęs medžiais bei krūmais. Kalno papėdėje, iš šiaurės pusės, yra senkapijai su kryžiais ir akmeninė, iškalta iš vieno akmens gabalo koplytėlė, pastatyta 1881 m. Enzelmo Girdvainio. Joje buvo gražių ir įdomių senų lietuvių liaudies drožinių. Netoli šios koplytėlės yra senas akmuo su jame iškaltais dviem

apskritimais. Šis paminklinis akmuo priskiriamas senosios lietuvių tikybos kultui.

1966 metais „lobių ieškotojai“ paminklinį akmenį gerokai sužalojo, bet akmuo ir kiti paminklai tebebuvo ligi šių dienų. Dabar pranešama, kad vieną rytą lietuviai, aplankę Alkos kalną, pamatė šiurpų vaizdą: visi kryžiai nulaužti, Girdvainio akmeninė koplytėlė išniekinta, visi liaudies meistrų drožiniai išvogti. Pranešime sakoma, kad ir garsiojo akmens Alkos kalne nebesą. Spėjama, kad jį okupantų pareigūnai kur nors išgabeno.

Ši senosios lietuvių kultūros paminklų išniekinimą apylinkės gyventojai labai skaudžiai pergyvena, nes žemaičiai Alkos kalną laikė šventa vieta dar nuo senosios lietuvių tikybos laiku. (bk)

doti prieš arabus. Kaip ten bebūtu, tuo tarpu Artimuose Rytuose nesimato jokios taikos prošvaistės.

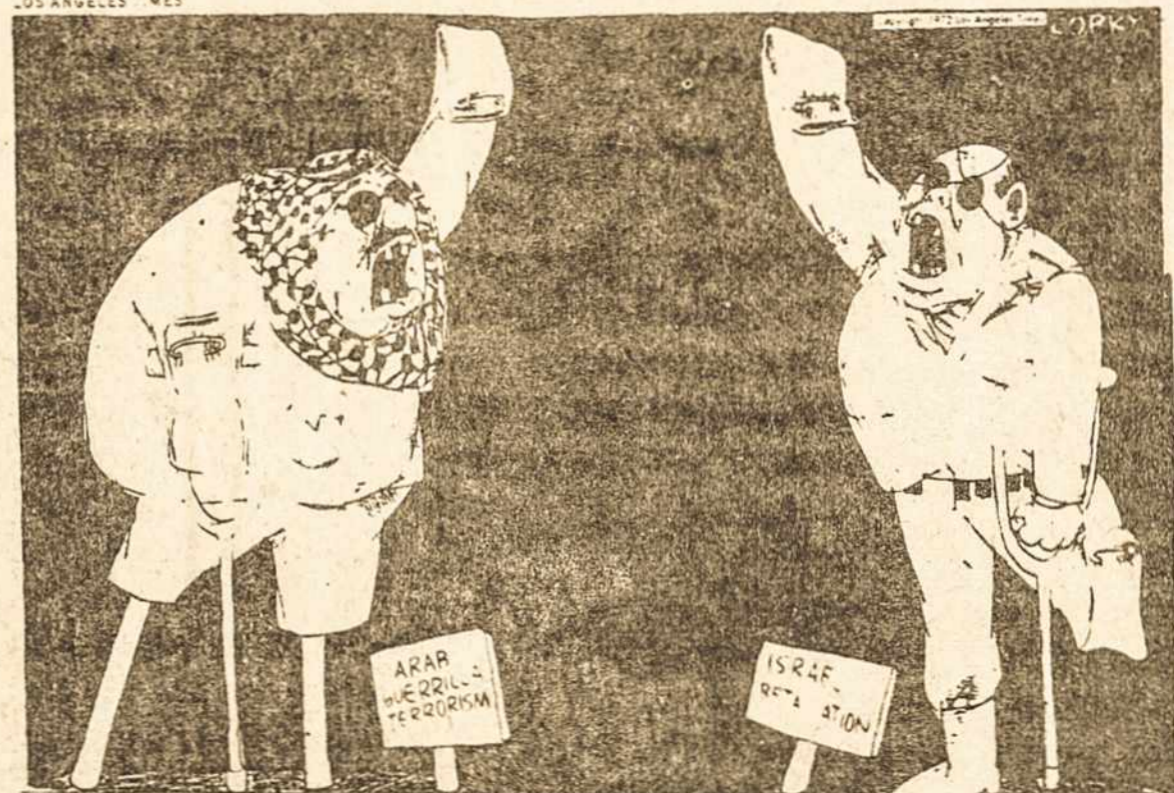
Iki redakciją pasiekė arabų žydų karo apžvalga, karas nors dar nepasibaigė, bet sustojo. Sustojo ne kad kariaujantieji patys susitarė liautis kraują liejė, bet kad didieji – JAV ir Sov. Rusija – juos privertė, o Jungtinės Tautos pasiuntė savo karinius stebėtojus, kad paliaubos nebūtų laužomos.

Karas sustabdytas kaip tik tuo metu, kai Izraeliui pradėjo sektis: išiveržė Sirijon ir Egiptan apsupo trečiąją Egipto armiją ir

tt. Tai primena mūsų pačių karą su lenkais. Kai mūsų kariuomenė pradėjo pliekti Želigovskio kariuomenę, santarvininkai privertė liautis, nubrėžė demarkacijos liniją, per ilgą laiką nuodijusią lietuvių lenkų santykius. Kadangi ir arabų-žydų paliaubos nėra pačių kovojančių geros valios susitarimas, o priimestos didžiūnų savo pačių labui, tai iš tų paliaubų nėra ko gero tikėtis. Red:

RIO DE JANEIRO LIETUVIAI

T. A. Saulaitis lapkričio 11 d. atvyks atlaikyt pamaldas ir atsiveš parodyt lietuvišką spalvotą, garsinį filmą. Parūpinkit vietą ir 16 mm aparatą-projektorių.

Arabu ir žydu teroristai: „Akis už akį, dantis už dantį, koją už koją, ranka ... ir tt. ir tt. (Iš TIME)

GALIRJUMS NEPATINKA?

Pasigirdo balsai, jog ML. esą per daug rašoma apie Lietuvos katalikų persekiojimus. Jau nusibodę vis tą patį skaityti.

Redaktorius šitaip galvoja:

1. Bedieviai okupantai ir jų pakalikai lietuviai persekioja tikinčiuosius. Persekiojamieji negali tenai niekam pasiskusti. Labai rizikuodami patekti kalėjimui, jie surenka tikrus persekiojimų faktus, kas, kame, kaip persekioja ir, dar labiau rizikuodami savo laisve, persiunčia slaptais keliais, užsienius, kad laisvėje gyvenantieji lietuviai sužinotume, kas iš tiesų dedasi Lietuvoje, kad tai ko plačiau siai paskleistume po visą pasaulį ir tuo būdu atskleistume didžiąją komunistų veidmainystę. Juk jie sako, kad sovietuos esanti pilna konstitucijos garantuojama sažinė; ir tikėjimo laisvė. O kai jos piliečiai, pagal savo sąžinę, nori tikėti, nori eiti bažnyčion, vaikus krikštinti ir tt., tai už tai yra persekiojami.

Argi mes nebūtume beširdžiai, jei tuos savo kenčiančių brolių ir sesių skundus gavę nu tylėtume ir tik stalčiuose užrakintus laikytume? Net kitiems, lietuviams savo laisvoje spaudoje nepaskelbtumėm? Ar tai būtų broliška? Ar tai būtų žmoniška?

Lietuviška patarlė sako: „Penimasis paršas nesupranta, ko žviegia prielaidas“. Argi laisvėje gyvenantieji lietuviai jau nebegalėtų suprasti ir įvertinti savo pavergtųjų brolių šauksmų ir skundų ir net nebenorėtų nieko apie juos žinoti? Sunku redaktoriui tai net isivaizduoti.

Viena yra tikrai aišku: okupan-

tui ir visiems jo tarnams tai labai patiktų, kad mes tylėtume.

2. Jau keletą laiškų iš Lietuvos prašė: „Kelkit ko didžiausią triukšmą laisvame pasaulyje. Mums nuo to yra geriau. Komunistai dar bijo pasaulio nusistatymo-opinijos“. Tuo tikslu jie siunčia mums tikros istorinės vertės madžiaga-faktus. Ar mes turim ją nutylėti, stalčių dugne „paskutinei Dievo teismo dienai“ pataupyti? Ar jūs, ML skaitytojai, to norit?

3. Mes matome, kokius triukšmus kelia žydai, kai rusai neleidžia jų broliams išvykti iš Rusijos Izraelin. Ir jie daug tuo laimėjo Jau išleido keletą dešimčių tūkstančių.

Argi mes būtumėm tiek nai-vūs manyti, kad mums tylint, nekeliant nei savo, nei kitoje spaudoje rusų šunybių, geriau palengvinsim savo brolių vergiją ir sustabdysim persekiojimus?

ML redaktorius būtų labai dėkingas skaitytojams, jei ko daugiau jūsų pasisakytumėt, ar ir toliau dėt, ar nebedėt išsamius persekiojimų aprašymus. Pakanka parašyt vieno žodžio laiškutį – „dėkit“, ar „nebedėkit“. Galima telefonu pranešti: 273-0338. Galima redaktoriui pačiam asmeniškai tai pasakyti.

Apie lapkričio vidurį bus galima paskelbti, kiek skaitytojų atsiliepė, kiek pritarė, kiek nepritarė redakcijos nusistatymui.

Iš anksto dėkoju visiems atsiliepsiantiems.

Redaktorius.

NAUJA PAŽIŪRA Į GAMTĄ

Dabar padėtis kitokia, išsivysčius gamtos mokslams. Automatizacija ir kita pažanga dar labiau keičia žmonių pažiūras. Tiesa, ir dabar pasilieka nesukontroliuojamoji gamta, bet žmogui tai jau daro kitą išpūdį. Audros tebesiaučia, bet jos nėra taip gąsdinančios, nes suprantame jų priežastis, ir mūsų supramonintuose kraštuose net ir audrės sunaikintose srityse nebereikia badauti. Mes susergame, bet žinome, kas yra liga ir mokame su ja kovoti; žmogaus amžiaus vidurkis padvigubėjo. Mes imame įprasti į gamtą žiūrėti nebe kaip į Dievo kūrinį, o kaip į mūsų pačių padarą: mes turime savo šviesa, savo fabrikus, savo išrastas susisiekimo priemones. Tai mūsų protingo planavimo vaisius. Erdvių keliavimo aprašymai ateitį mums vaizduoja kaip sapną. Net ir žmogaus pasiekiamas mėnulis įgauna kitą pobūdį.

Gamta moderniam žmogui darosi nebe Dievo apsireiškimas o medžiaga laisvam žmogaus kūrybingumo veikimui. Tiesa, gamta turi savus nepriklausomus įstatymus, kuriems ir žmogaus kūrybingumas, palenktas, bet žmogus jau daug kur gali apvaldyti ir savo tarnybon ją palenkti.

DIEVAS IR GAMTA PAŽANGOS LAIKOTARPY

Šis pažangos išsiskleidimas neišvengiamas ir jis darniai sutinka su krikščionybės prigimtimi. Kai mes suvokiame, kad esame apdovanoti laisve, kai mes suprantame, kad mus supantieji daiktai nėra Dievybė, o tik tvariniai, ir tai žemesni už žmogų, suprantame tada, kad turime eiti pažangos keliu ir apvaldyti žmogaus tarnybon pasaulį.

Iš karto atrodo, kad tas supratimas apsunkina religinę nuovoka. Atrodo, lyg Dievas dabar būtų daug toliau nuo žmogaus, kuris gamtą paverčia savo kūrybinės veiklos lauku. Kai atradimu ir gamtos įstatymų dėka pati gamta ima pereiti žmogaus kontrolėn, atrodo lyg pats protas tampa siena, kuri skiria žmogų nuo Dievo. Pasaulyje, atrodo, žmogus teranda tik gamtos dėsnius, medžiagos dėsnius ir savo paties išradimą minti, nebe Dieva. Nepaprasti gamtos įvykiai, žmogaus akyse, nebėra ypatingas Dievo reiškinys, o tik naujas uždavinys išspręsti dar nesuvokiama gamtos misle. Gamtos negaundos nebelenkia žmogaus keliu maldai, o tik įkinko protą dar atkakliau dirbti, kol tos gamtos jėgos bus apvaldytos. Dievas atrodo nutoles nuo žemės, ar iš jos išskirtas.

DIEVO IEŠKOJIMAS

Šv. Raštas, kuris skelbia, kad gamta yra pilna Dievo garbės (ps. 56. 12) darosi lyg praėjusio pasaulio aidas. Tačiau iš kitos pusės ir dabar žmogui pasaulis pasilieka toli gražu nesukontroliuojamas, o jo ateitis supama miglos. Pats žmogus tėra tik varginga mirštanti būtybė, kuriam pačios moderniškiausios klinikos negali garantuoti patveriančios nepriklausomybės ir išlikimo. Žmogus ima jaustis, kad ir jis pats kontroliuojamas. Tikrumoje žmogus gyvena nekontroliuojamame pasaulyje. Jis dar gali būti apsvaigęs ta laisve nuo gamtos jėgų, kurios jis pasiekė, tačiau drauge jis kaskart labiau jaučia, kad jo paties kūrybiškąjį laisvę yra palenktas kontrolei, o ateityje yra neaiškios tamsumos. Ir kuo labiau mes jaučiamės esą laisvos būtybės su tam tikru galios laipsniu, kuris niekada nėra pilnai mūsų, tuo labiau mes ieškome to, kuriam mūsų galios priklausytų – Dievo.

BARBARIŠKUMAS GRĖSIA-VILTIS DIEVYBĖJE

Toliau, kuo žmogus darosi galingesnis, kuo labiau apvaldo gamtą, tuo jaučia didesnę atsakomybę. Jis

ima baimintis, kad moralinė pažanga neprisieja mokslinės, techninės ir kultūrinės pažangos, taip kad ateityje pasilieka galimybė prasiveržti barbariškumui, nešančiam griuvėsius. Ir kai mes tyloje imame mąstyti, ka žmogus tokioje padėtyje turėtų daryti, tai jau yra mąstymas apie Dievą ir bandomas jį išgirsti. Pajusdami savo pasiektos laisvės našta, mes imame surasti tai, kas yra anapus gamtos – Dieva.

MIRTIES JAUSMO PAMOKA

Pagaliau tikėjimas gimsta ir auga paties žmogaus viduje. Žmogus ima kesti dėl pasaulio pasauliškumo, dėl nepramatomu jo padarinių, dėl pasaulio, koki pats susidarė. Ypač imama giliai pajusti paties žmogaus gyvenimo ribotumas, rizika ir mirtis. Imama jausti, kad tai yra nesukontroliuojama ir taip palapsniui isijaučiama i Kristaus kentėjimus ir mirtį. Imama suvokti, kad mes nesame skirti mirčiai, kai gyvenimas baigiasi.

Dėl viso to, dabarties gyvenimas, nors iškreiptas nuodėmės ir neištikimumo, ne tik nėra nekrikščioniškas bet tikrumoje remiasi krikščionybės pagrindais. Žmogus ima jaustis laisvas asmuo Dievuje, atsakingas jam net žemiškuose dalykuose. Tik šiuo keliu pasiekiamas Dievo pilnas supratimas, suvokiant jį kaip Sutvėrėją, aukštesni už visus dalykus, neprieinamą mums. Žmogui viskas gali tapti praeiksmu, jeigu jis išuliai Dievą išskirs iš savo širdies. Bet krikščionis neturi pagrindo bodėtis nauju gyvenimo supratimu, nes tikrumoje tai veda jį i Dievą. Nors pasaulis pilnas pagundų ir žmogaus kaltės, jis vistiek pasilieka Dievo pasaulis.

Žmogus turi pajusti, kad pasaulis yra Dievo pašventintas. Krikščionis yra pašauktas būti kartu pasaulietišku ir, su antgamtybės žvilgsniu, veikti pasaulyje savarankiai ir veikti dvasios vedamam. Taip isijautęs žmogus galės su Šv. Rašto Jobu sakyti: dabar žinau, kad Tu gali visus dalykus. Apie Tave aš girdėjau, o dabar mano akys Tave mato (plg. Jobo. 42.1 ir sek.).

TUŠCIAŽODŽIAUJANČIO MALDA

Viešpatie, gražink man ramybę!
Tu žinai: žmogus negali gyventi įtampoje,
Jo širdžiai reikia poilsio.
Viešpatie, aš esu pavargęs.

Dieve, aš Tave garbinau kalbomis
Ir pasaulį gelbėjau rezoliucijomis.
Mano gomurys išdžiūvo nuo didelių žodžių
Ir akys pavargo nuo posėdžių dūmų.

Paimk mano žodžius, Viešpatie,
Bet mane palik ramybėje.

"Laiškai Lietuviams"
vasario mėn. nr.

Kun. Juozas Prunskis

AR GALIMAS TIKĖJIMAS DABARTIES PASAULY

Prof. Karl Rahnerio mintys.

Vienas iš garsiausių dabarties laikų teologų yra prof. Rahner, Europos mokslininkas. Jis yra išleides veikalą „Ar tiki Dievą?“ Vienas šios knygos skyrius yra skirtas klausimui, ar galimas tikėjimas šių dienų pasaulyje. Svarbiausias šio skyriaus mintis čia ir norime perteikti.

Buvo laikas, kad žmogus, gyvendamas gamtoje, giliai jautė jos artumą. Didingoji gamta jam darė labai gilų išpūdį. Net audroje, perkūnijoje, žemės drebėjime žmogus matė Dievo veikimą. Dievo ir gamtos reiškinys jam liejosi i vieną. Tas pat buvo ir Senajame Testamente, tik žmogus nedievinio gamtos ir nesuplėkė jos su Dievybe.

LIETUVA

Tretįjį jaunųjų pianistų konkursą Vilniuje, pavadintą M.K. Čiurlionio vardu, laimėjo Robertas Bektonas.

Dailės Institutą Kaune šiemet baigia 90 naujųjų dailininkų.

Lietuvos žemdirbystės mokslinio tyrimo institutas turi skyrius Vokėje ir Vėžaičiuose, bandymų stotis Joniškėlyje, Rumokuose, Radviliškyje, Perlojoje, Dukšte ir Kaltinėnuose. Vytėnuose yra sodininkystės bandymo stotis, Elmininkuose - bulvių, Upytėje - linų.

Pagal „Mokslas ir Gyvenimas“ duomenis, Lietuvos pramonėje dirba 40 kraštų ir tautybų darbininkai. Apie 75 proc. visų pramonės darbininkų dirba Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje.

Lietuvoje kasmet iškrinta apie 750 mm kritulių. Pridėjus iš kitur upėmis atplaukiantį vandenį, kiekvienam Lietuvos gyventojui per metus tenka 8300 kubinių metrų vandens.

Dalis Neries aukštupio vandens bus nukreipta į Baltarusijos teritoriją, per Svislovičiaus upelį, tekantį per Minską. Tuo būdu sumažės maždaug ketvirtadaliu Neries vandeningumas ties Vilniumi.

„Mokslas ir Gyvenimas“ rašo, kad Lietuvoje vandens užtarša yra žymi šiose upėse: Kulpės, Mūšos žemiau Kulpės, Ventos žemiau Pavenčio, Nevėžio žemiau Panevėžio, Šešupės žemiau Marijampolės (dabar Kapsukas), Neries žemiau Vilniaus.

Vilniaus sostinės 650 metų sukakties proga tyrinėtą miesto gyventojų skaičius: XIV amžiaus pabaigoje buvo 20.000 gyventojų, XVI A. viduryje - 75 tūkst., po karo su Maskva, maro, gaisrų ir kt. 1784 m. buvo tik 20.000 gyventojų; 1800 m. - 25 tūkst., 1825 - 47 tūkst. (tuo metu caro valdžioje buvo tik du didesni miestai - Maskva ir Petrapilis; Riga ir Kijevas buvo mažes-

ni už Vilnių). XIX a. pirmoje pusėje buvo apie 50 60 tūkst. gyventojų, 1875 m. - 83.000, įskaitant kariuomenę, 1897 metais 155 tūkst. Vėliau, 1939 metais buvo 215.000, po karo 1944 metais liko 110.000, o 1973 m. esama 410.000 gyventojų. Pažymėtina, kad miesto plotas irgi augo, nebuvo tas pats čia nurodytais metais.

Lietuvos komunistų partijos narių apie 30 proc. yra darbininkai (40.000 asmenų). Šių metų pradžioje komjaunimo organizacijoje buvo 376.000 jaunuolių (Mokslas ir Gyvenimas, 1973-9).

Muodingų Lietuvos augalų sąrašė yra 118 rūšių augalų, kurių 37 proc. yra piktžolės, pvz., durnaropės, garstukai, kiečiai, laukiniai česnakai.

Lietuvoje oro keliais 1972 metais pasinaudojo 675.000 keleivių. Oro susiekimo įstatymas buvo išleistas Lietuvoje 1921 metais (tarptautinis Paryžiuje - 1919 m.). Tais pačiais metais pradėjo veikti pirmoji linija Karaliaučius-Klaipėda, 1922 m. pratęsta iki Kauno.

Baltstogės mokslo draugija surengė tarptautinės baltų - slavų ryšių tyrimo komisijos simpoziumą Bialoveže, tarptautinio slavistų suvažiavimo proga.

Lietuvos Fotografijos meno draugija dalyvavusi XIII tradicinėje meninių fotografijų keliaujamoje parodoje, gavo Prancūzijos fotografijos draugų federacijos taure.

Lenkijos lietuvių leidinys Vingis aprašo Punsco žydus, kurių per II-ąjį karą iš nacių išsigelbėjo tik keturi, lietuvių šeimose išsisaugoję. Punsco moksleiviai šiuo metu apželdina ir sutvarko žydų kapines.

Suvalkuose minėtas Suvalkų kultūrinio ratelio dešimtmetis.

Varšuvos lietuviai sutuosė paskaitą ryšium su artėjančia Antano Baranausko 70-ties metų mirties sukaktimi.

Paryžiuje buvo suruošta Lietuvos gintaro ir jo dirbinių paroda su 600 pavaldžių.

KAIP GYVENA KUNIGAI OKUP. LIETUVOJE ?

Kunigas - priešas

Komunistams didžiausias priešas yra kunigas. Todėl komunistai kunigus įvairiausiomis priemonėmis spaudžia, persekioja ir naikina. Juos prispaudžia materialiai ir persekioja moraliai. Komunistai gerai žino: kol bus kunigų, jie negalės sunaikinti tikėjimo.

Kur gyvena ?

Komunistinė valdžia kunigus labai spaudžia materialiai. Viskas iš Bažnyčios atimta: klebonijos ir kiti namai. Kunigai neturi kur gyventi. Dažniausiai jie kokį kambariuką gauna pas tikinčiuosius; nevisada tikintieji nori kunigus priimti, nes bijo komunistinės valdžios represijų. Kai kurie kunigai gyvena zakristijose, ir interesantus visada ten priima.

Sunkūs mokesčiai

Visi kunigai apdėti dideliais asmeniškais mokesčiais, nors komunistinė valdžia kunigams nemoka algų ir neduoda jokių pašalpų. Iš žmonių duodamų aukų, ypač už krikštus, jungtuves ir laidotuves, kunigai privalo du trečdalius atiduoti komunistinei valdžiai. Patikrinimui, ar kunigai teisingai atiduoda, komunistų valdininkai eina pas tuos, kurie aukojo, klausdami: kiek davei kunigui?

Priekabiauja

Komunistai visokiais būdais stengiasi prie kunigų prikibti, laikydamiesi komunistinių įstatymų ir potvarkių, kurių kunigai nevisada gali laikytis, norėdami gerai atlikti savo pareigas. Už menkniekius kunigus išpėja, grasina ir baudžia. Veiklesnius kunigus dažnai kelia iš vienos vietos į kitą arba visai neleidžia eiti kunigiškų pareigų.

Šmeižiami, negali atsakyti

Spaudoje, per radiją, televiziją, įvairiuose komunistinių organizacijų susirinkimuose ir jų privačiuose pasikalbėjimuose nešvariausiais būdais kunigai yra niekinami ir šmeižiami. Jiems priskiriami baisiausi nusikaltimai. Kunigai komunistų yra padaryti didžiausiais nusikaltėliais. Nors paskutiniu laiku kunigų niekinimas yra sumažėjęs, nes

turi priešingų pasekmių - tikintieji dar labiau gerbia savo kunigus.

Ar žmonės tiki šmeižtus?

Kláusiau ne vieno lietuvio, neseniai atvykusio iš Lietuvos ir Amerikoje apsigyvenusio: ar žmonės tiki tiems komunistų skleidžiamiems šmeižtams apie kunigus? - Jie visi atsakė, kad netiki. Viena gi moteris pasakė, kad ir patys komunistai jiems netiki.

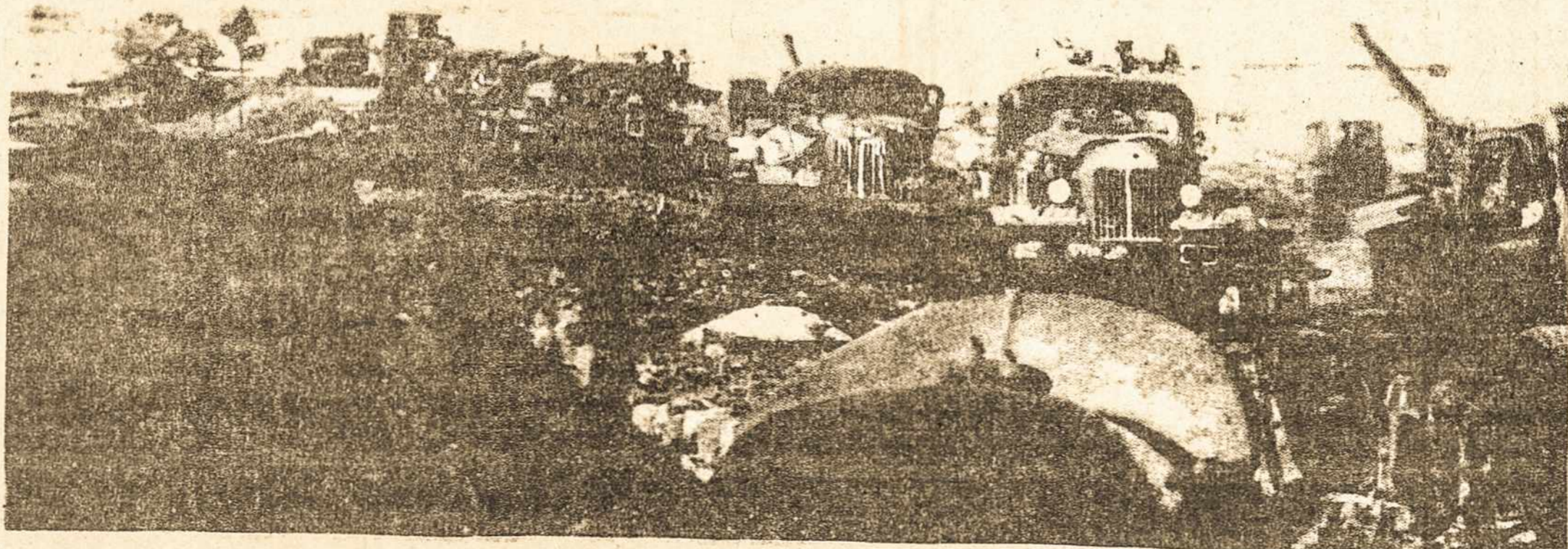
Niekinami ir šmeižiami kunigai neturi jokių teisių ir galimybių pasiteisinti, apsiginti ir atremti šmeižtus: nei spaudoje, nei bažnyčioje, nei susirinkimuose ar net privačiuose pasikalbėjimuose su žmonėmis. Jei kunigai mėgina teisintis ir atremti šmeižtus, jie dar labiau yra niekinami ir šmeižiami. Tada pasidaro dar blogiau - ir kunigai labai dažnai būna baudžiami, kartais labai didelėmis bausmėmis: daugelio metų kalėjimu ar ištrėmimu į Sibira.

„IŠNYK, KOL DAR NEVĒLU“

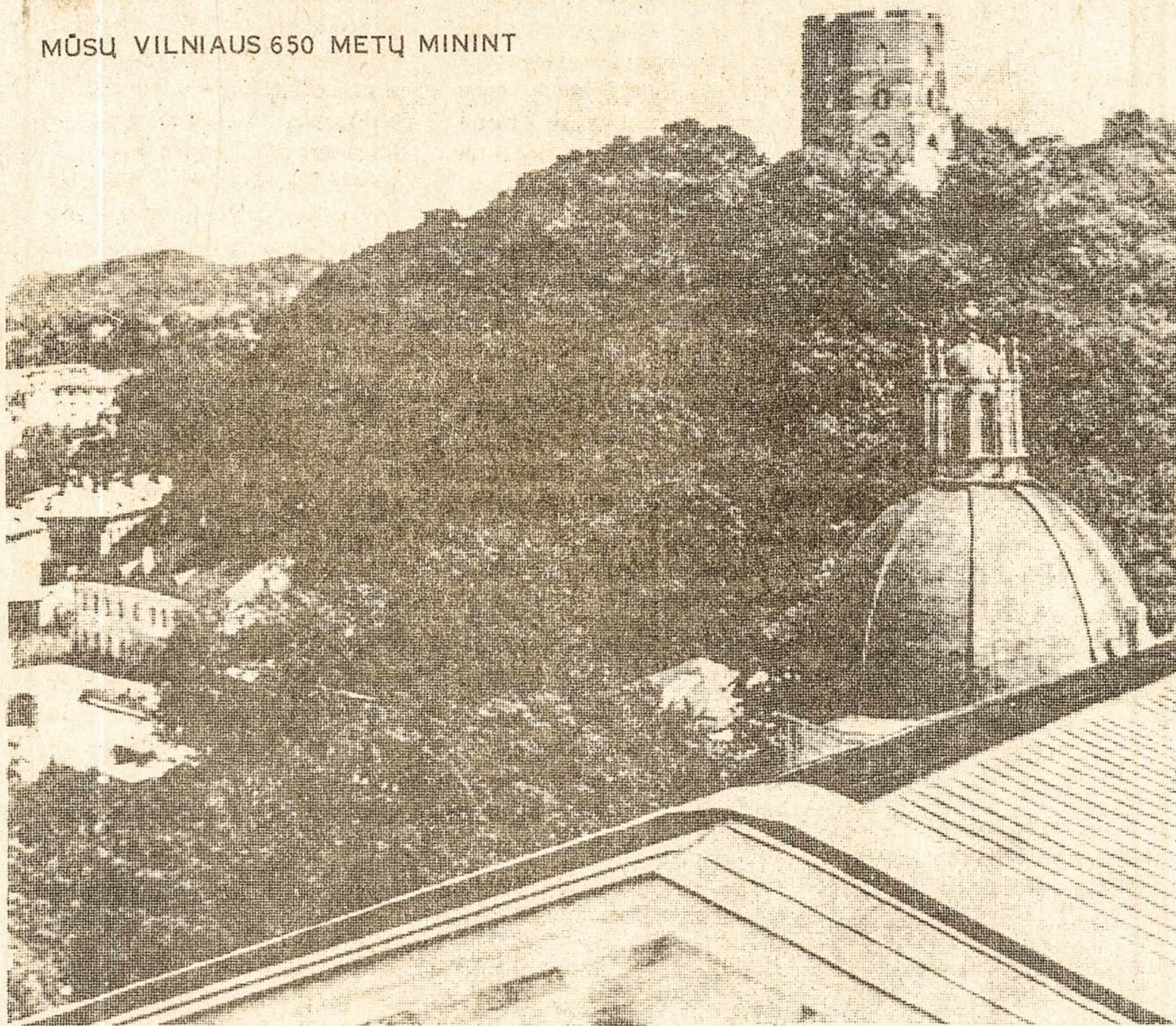
Vienas asmuo, atvykęs iš Lietuvos, pasakojo tokį atsitikimą. Kartą vienas kunigas laikraštyje buvo labai apžmeigtas, kur buvo parašyta, kad jis buvo t.y. gyveno ir dirbo kokioje tai parapijoje ir padaręs baisiausius nusikaltimus. Bet jis toje parapijoje visai nebuvo gyvenęs. Manydamas, kad jau čia tikrai galėsias pasiteisinti ir apsiginti, nuvykęs į redakciją, pradėjo jiems sakyti, kad laikraštyje apie jį neteisingai parašyta, nes jis toje parapijoje nėra gyvenęs. Tada jam redakcijos žmonės pasakė: „Išnyk, kol dar nevėlu t.y. kol neatėjo policija ir nepaėmė į kalėjimą.“ - Žinoma, kunigas tuojau išėjo.

Steponas Stubelevičius (1762-1814) nuo 1797 m. Vilniaus universitete dėstė fiziką ir buvo vienas elektromagnetinių reiškinių tyrimų pradininkų. Studijas gilino Paryžiuje su Jacques Charles, Berthollet. Pirmaisiais XIX a. metais Stubelevičius pastebėjo magneto įvestą elektros srovę, jos kampą, dydį ir galingumą, kai paprastai to dėsnio išradėju laikomas danas Persted, o prieš jį tai žinojo ir italų fizikai. Fizikas buvo išrinktas Prancūzų mokslo akademijos narių korespondentu, Goetingeno karališkosios mokslo ir meno akademijos garbės narys ir t.t. (Mokslas ir Gyvenimas).

Karo beprotybės - sunaikinti šimtai sunkvežimių ir už šimtus milijonų kitokios mantos.

MŪSŲ VILNIAUS 650 METŲ MININT

Gedimino kalnas ir katedros dalis Vilniuje, Lietuvos sostinėje. Joje 1918 metų vasario 16 dienos aktu buvo atstatyta Lietuvos nepriklausomybė, kurios šiandieną ilgisi visa lietuvių tauta

TĒVAI IR VAIKAI

Alaus prisigėręs būrys
svetelių negal per duris
prausyklos vidun įsiveržti,
nes Jonukui vis niežti
pirštukai daryt bloga,
duris jis paklode
užrišo kietai iš vidaus
ir išlipo per langą ramus.

Kas per laikai!
Pagedo vaikai.
Neklauso tėvų.
Grasini diržu:
nujuosiu sakau,
oi, bus tau, varliau!
Bet jis tiktai šypsos
nekaltas tas kipšas
ir sako balseliu meilū:
Atsargiai, tėveliuk,
be diržo tau kelnės nukris!

Bima

KAS ŽINOTINA APIE VITAMINUS

Vaisiai, uogos ir daržovės yra labai vertingi maisto produktai. Jie yra pagrindinis mineralinių medžiagų, mikroelementų ir vitaminų šaltinis, turi daug angliavandenių. Yra juose ir azotinių medžiagų. Rauginės, aromatinės medžiagos, vaisių rūgštys, įvairūs gliukozidai suteikia vaisiams, uogoms ir daržovėms malonų kvapą ir gerą skonį. Vaisiai padeda organizmui geriau išsivirti ir kitus maisto produktus, pajvairina maistą.

Vaisiai, uogos ir daržovės turi didžiulę reikšmę gydymoje mityboje. Sergant kai kuriomis ligomis, organizme gali susidaryti oksalai (akmenys). Vartojant pakankamą kiekį obuolių, kriaušių, salierų ir kitų daržovių bei vaisių, turinčių daug vitaminų, galima sumažinti oksalo rūgšties kaupimąsi ir sustiprinti jos išsiskyrimą iš organizmo. Vaisiai, uogos ir daržovės turi nemažai celiuliozės, kuri aktyvina žarnų peristaltiką. Jie plačiai naudojami ligonių, sergančių diabetu, inkstų, skrandžio ir kitomis ligomis gydymojoje dietoje. Daržovės, turinčios mažai ekstraktinių medžiagų, naudojamos sergant podagra ir kepenų ligomis.

Racionaliai maitinantis, daržoves ir vaisius reikia vartoti kas dieną per ištiesus metus. Ilgai išsilaikančius vaisius ir daržoves reikia laikyti neperdirbtus saugyklose, o kitus – perdirbti.

FITONCIDAI – tai augalų apsauginės medžiagos, užmušančios ar sulai-

kančios mikroorganizmų vystimąsi. Fitoncidinėmis savybėmis pasižymi pami-dorai, morkos dilgėlės, apelsinai, citrinos, juodieji serbentai ir ypač krienai, svogūnai ir česnakai. Dėl šių savybių svogūnai ir česnakai vartojami ir gydymo tikslams. Nustatyta, kad fitoncidai pagerina obuolių ir kriaušių išsilaikymą.

VITAMINAI – tai organiniai junginiai, reikalingi žmogaus augimui, jo vystymuisi, vidaus organų, nervų sistemos normaliai veiklai.

Stingant vitaminų, krinta darbingumas, prasideda negalavimai. Ilgesnį laiką negaudamas vitaminų, žmogus sunkiai suserga.

Vitaminai žymimi lotynų raidyno raidėmis. Vaisiai, uogos ir daržovės yra daugelio vitaminų šaltinis.

VITAMINAS A apsaugo nuo akių ligos – vištakumo, be to kartu su vitaminu C mažina cholesterolo kiekį kraujyje ir jo susitelkimą kraujagyslių sienelėse. Vaisiuose ir daržovėse yra ne pats vitaminas A, o karotinas, organizme virstas vitaminu A. Daugiausia karotino yra špinatuose, valgomosiose morkose, pomidoruose ir pipiruose, pomidorų sultyse, erškėtuogėse, svogūnų laiškuose. Kadangi karotinas tirpsta ne vandenyje, o riebaluose, todėl jis gerai išsavinamas tik tuo atveju, kada daržovės valgomos su riebalais, pvz., grietine.

VITAMINAS B₁ (tiaminas). Trūkstiant šio vitamino, palaiptniui išsivysto polineuritas (periferinių nervų uždegi-

mai), gali sutrikti ir kraujo apytaka. Daugiau vitamino B₁ turi riešutai arachis, salotos, špinatai, kopūstai ir ypač daug mielės bei jų ekstratas.

VITAMINAS B₂ (riboflavinas) apsaugo nuo daugelio susirgimų: akių uždegimo, plaukų slinkimo ir kt. Didesni vitamino B₂ kiekiai yra žiediniuose kopūstuose, salotose, pupelėse, žaliuosiuose žirneliuose ir ypač mielėse.

VITAMINAS B₉ (folinė rūgštis). Trūkstiant jo, sutrinka raudonųjų kraujo kūnelių gamyba, išsivysto mažakraujystė, sustoja augimas. Folinės rūgšties palyginti daug yra vyšniose, žemuogėse, avietėse, špinatuose, žirniuose, kopūstuose, bulvėse, svogūnų laiškuose, salotose ir kt.

VITAMINAS C (askorbinė rūgštis). Trūkstiant vitamino C, jaučiamas silpnumas, nuovargis, nervingumas, mieguistumas, ypač pavasari, apetito stoka. Be to sumažėja organizmo atsparumas užkrečiamoms ligoms, nepalankiems aplinkos faktoriams. Pagaliau pasireiškia skorbuto ligos požymiai –kraujo išsiliejimai odelėje ir šanariuose.

Daugiausia vitamino C žmogus gauna su šviežiomis daržovėmis, uogomis ir vaisiais. Daug jo yra erškėtuogėse, juoduosiuose serbentuose, apelsinuose, paprikoje, petražolėse, kopūstuose, špinatuose, krienuose, šparaguose ir kt.

VITAMINAS P (P – aktyvūs antocianai, katechinai, flavonai). Stingant vitamino P, pasireiškia kraujagyslių kapiliarų trapumas ir poodiniai kraujo išsiliejimai. Vitamino P trūkumas yra

— Mokslo pasaulyje yra žmonių, kurie daug žino, bet mažai išmano.

Dr. A. Ramūnas

— Mano žmona yra tokia bloga virėja, kad aš visus metus kankinuosi, laukdamas mėsininkų streiko, — tarė vienas prekybininkas.

KAIMYNAI

— Jūsų karvė įėjo į mano daržą ir nuėdė daržoves.

— Tai gerai, ateik vakare duosiu kvortą pieno.

Draugiškas pokalbis

— Aš buvau kvailas, kai tavo vedžiau. — pasakė vyras.

— Gal būt. — atsako žmona. — bet aš buvau taip susijaudinusi, kad nepastebėjau.

viena iš priežasčių hipertoniškai išsivystyti. Vitaminas P randamas augaluose kartu su vitaminu C. Daug vitamino P yra obuoliuose, juoduosiuose serbentuose, šermukšnio vaisiuose, arbatoje, citrinose, apelsinuose, mandarinuose, erškėtuogėse, mėlynėse, agrastuose, bulvėse, kopūstuose, morkose ir kt.

Iš M. Baranauskienės ir J. Kontrimo knygos apie daržovių laikymą.

O QUE PENSA A JUVENTUDE LITUANA

Por ocasião do II Congresso Mundial da Juventude Lituana, realizado na América do Norte em 1972, o Dr. Romualdas Kriaučiūnas e o Dr. Antanas Sužiedėlis, ambos psicólogos, realizaram uma pesquisa de atitudes entre a juventude de origem lituana. Participaram do questionário 435 pessoas da Europa, Austrália, América do Norte e América do Sul, na maioria pessoas já envolvidas nas atividades da comunidade lituana.

ULTIMA PARTE

Uso da lingua lituana

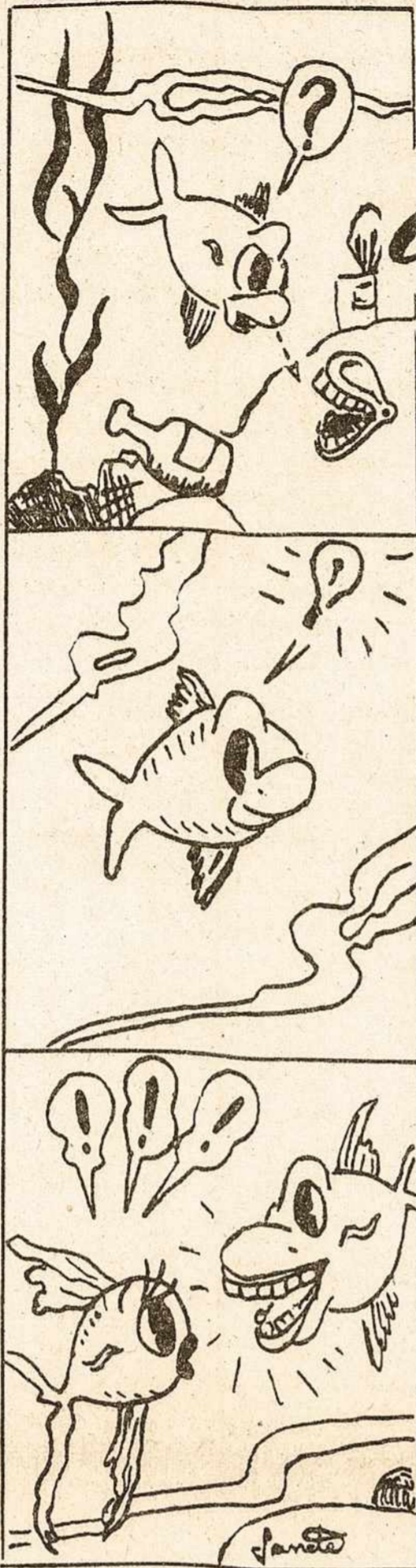
„Entre as pessoas do seu grupo V. conversa em lituano?” A AL respondeu: só lituano - 1 pc, mais lituano do que português ou espanhol - 9 pc, as duas linguas igualmente 40 pc mais a outra do que lituano - 37, só a lingua do país - 13. A média é de: só lituano 4 pc (a Europa respondeu 20 pc), mais lituano do que a outra lingua - 12 pc (Europa - 31), as duas igualmente 37 pc, menos lituano do que a outra - 40 pc.

41 pc das respostas disseram Sim a pergunta „V. vai falar só lituano com seus filhos?”, 55 pc vão usar as duas linguas, e 4 pc apenas a lingua do país. na AL os dados são: apenas lituano 12 pc, as duas 79, apenas espanhol ou português - 9 pc.

Amigos e amizade

Eu mantenho atividades sociais com jovens: lituanos 16 pc, geralmente lituanos 36 pc, igualmente com lituanos e outros 33, geralmente com outros 12 pc, e só com a juventude não lituana 1,6 pc. Na AL as porcentagens destas categorias são: 9,32,52,4 e 2,6 pc. A América do Norte respondeu 24 pc de amizades só com lituanos, enquanto a Europa deu a cifra de 0 pc, mas respondeu „mais lituanos do que outros” - 62 pc. Há pouca diferença entre as respostas de homens e mulheres, exeto na primeira categoria: os homens (22 pc) e as mulheres 12 pc. (isto é, só com lituanos).

„Dos três amigos mais íntimos, quantos são lituanos?” o questionário usa o termo „lituano” para indicar uma pessoa de origem lituana. A média é de

um terço com os três sendo lituanos, um terço com dois lituanos entre os três amigos, 20 pc com um lituano e dois outros, 12 pc com três amigos; nenhum dos quais é lituano. A América do Norte registrou 42 pc de três lituanos, a AL levou o mais baixo 18 pc. A Austrália deu 20 pc de três de outras nacionalidades (AL - 6 pc).

Pais e filhos

„E o namôro?” 7 pc dos pais (a média) são contra o namoro com pessoas de origens não lituanos, 32 pc não gostam destas amizades, 45 pc são indiferentes e 15 pc. aprovam. (A última por-

Jaunystės Aidas

centagem na AL é de 36 pc).

Seguem perguntas sobre o casamento. 55 pc (média) e 77 pc (AL) dizem que a religião é importante na escolha do marido ou da esposa; 66 pc (média) e 73 pc (AL) acham que a nacionalidade é importante (nacionalidade - origem); a posição sócio-econômica é importante para 46 pc da média e 55 pc da AL.

A Austrália (33 pc) e a AL (28 pc) tem o índice maior dos que gostariam de ter mais de 4 filhos na família, contra a média, de 19 pc. Enquanto na Austrália não houve nenhum que não teria filhos, o Canadá respondeu 12 pc (a média de 6 pc). A AL indicou: nenhum filho 2,6; um ou dois - 41 pc; três - 29 pc.

58 pc da Austrália e 56 pc da América do Norte vão falar com os filhos só em lituano, enquanto a AL respondeu 12 pc. 55 pc. do total vão falar em lituano e na lingua do país, 4 pc apenas a lingua do país (A AL ganhou com 9 pc só espanhol ou português).

Religião e cerimônias religiosas

O casamento será feito em lituano? Sim, disseram 70 pc do total, 53 pc da AL, e 80 pc da América do Norte. 28 pc do total são indiferentes neste assunto. O batizado de seus filhos: em lituano 64 pc, indiferentes 33 pc, na lingua do país - 3 pc (AL: Lituano 49, indiferente 42, do país 9 pc).

22 pc do total escolheriam um nome cristão, mas escrito em lituano, para seus filhos (AL - 11 pc), por exemplo: Jonas, Petras, Kazimieras. 55 pc dariam um nome lituano (AL - 33 pc) como Aušra, Audra, Laima, Algis. 24 pc do total (56 pc na AL) vão dar um nome cristão escrito na lingua do país, por exemplo, Pedro, João, Estanislau. As mulheres estão mais dispostas a nomes lituanos (60 pc) do que os homens (48 pc), e o índice de nomes não lituanos é mais de duas vezes maior na AL do que em outras regiões.

A educação dos filhos é um outro assunto, pois foi perguntado se gostariam de educar os filhos mais como lituanos ou mais como membros da cultura do país. Ai há muitas divergências. Os que querem criar os filhos principalmente como lituanos são 38 pc da Austrália, 12 pc da Europa, 3 pc do Canadá, 9 pc da AL, 19 pc dos EUA. A média dos que tomaram esta posição é de 14 pc. As outras respostas são: mais lituanos do que outras culturas - 33 pc, as duas culturas igualmente 49 pc; menos lituanos do que outras - 3 pc; sem vestígios da cultura lituana 0,7 pc (2,6 na AL).

82 pc creem em Deus, 54 pc vão à igreja com regularidade, 37 pc vão de vez em quando, 10 pc nunca vão à igreja (AL: 86 pc creem em Deus; participam regularmente - 44 pc, de vez em quando 50 pc, e nunca - 6 pc.). Do total 75 são membros de paróquias lituanas, e 9 pc moram onde não há paróquias lituanas. (na Austrália 23 pc moram em cidades sem paróquias lituanas, na AL - 9 pc).

Sobre o divórcio, 85 pc acham que deveria haver possibilidade de divórcio se o casal não está feliz, e a resposta varia muito pouco nas regiões de pesquisa.

Uso de tóxicos

Neste assunto a AL é bem diferente dos outros países. Depois de dizer que 12 pc conhecem pessoas que usam maconha e 8 pc conhecem alguém que usa anfetaminas, a AL respondeu „não à todas as outras perguntas, tais como: conhece alguém que usa heroína (média 13 pc); uso maconha ou fumei pelo menos uma vez (28 pc); tomei anfetaminas pelo menos uma vez (10 pc); tomei LSD (média 5 pc); usei heroína pelo menos uma vez (média - 0,95 pc).

Os homens responderam mais „sim” do que as mulheres às perguntas 59 pc são contrários a legalização da maconha, e na AL a porcentagem atinge 96 pc.

(Continua, p. 6)

ALGIMANTAS

VINCAS PIETARIS

MŪSU LIETUVA Išlažiesiems

O QUE PENSA A JUVENTUDE LITUANA (conclusão)

Convivência com os pais

14 pc disseram que a educação na família foi severa (AL - 8), mas 83 da média e 80 pc da AL disseram que estão totalmente satisfeitos com a educação que os pais deram. 4 pc do total e 12 pc da AL acharam a vida familiar liberal demais.

Os filhos tem os mesmos ideais que os pais em 85 pc de famílias (95 pc na AL e 70 pc na Europa), 62 pc (média) dizem que podem conversar com os pais e são geralmente entendidos, 32 pc de vez enquanto, enquanto 7 pc responderam „pouco”.

Na companhia dos pais, os questionados falam em lituano com os outros - 65 pc (32 pc na AL), e 5 pc falam só a língua do país (9 pc na AL).

O país

38 pc do total (49 na AL) participaram das últimas eleições do país, enquanto a metade do grupo pesquisado não tem a maioria ou não são cidadãos do país de residência.

Quase um terço respondeu que não tem posição política, 11 pc se acham conservadores, 30 pc do „centro”, 26 pc „liberais” e 4,5 pc „radicais”. Os que não tem opinião política na AL são 50 pc.

Vale a pena dar todas as respostas à pergunta „Como estimam ou valorizam os „nativos” aqueles que tem origem estrangeira, isto é, imigrantes e (ou seus filhos). 21 pc disseram que os imigrantes são tratados como inferiores (23 pc Austrália, 42 pc Europa, 18 pc Canadá, 3 pc AL, 23 pc EUA); como iguais aos outros - 71 pc e como pessoas melhores ou membros de uma classe mais alta - 8 pc (Austrália 0 pc, Europa 2 pc, Canadá 2 pc, EUA 5 pc, América Latina - 27 pc).

Susitelkimo dienos jauni- mui

2 - 3 - 4 lapkričio bus jaunimui susitelkimo dienos:

nuo 10 iki 13 metų: lapkr. 2 - 3.
nuo 13 iki 18 metų: lapkr. 3 - 4.

Norintieji dalyvauti prašomi registruotis iki spalio 28 dienos Zelinos ar Moocos lietuvių parapijose.

Vieta: Cotia - Sitio Vianna

Kaina: 12 krz.

Dias de encontro

2 - 3 - 4 de novembro, vai ter dias de retiro para jovens, com o seguinte horário:

2 - 3.XI: para jovens de 10 - 13 anos
3 - 4.XI: para jovens de 14 - 18 anos

É favor registrar-se até o dia 28.X. nas

paróquias dos padres lituanos de V.Zelina ou Moóca.

Lugar: Cotia - Sitio Vianna

Prêço - 12 Crz.

Temos

Temas

- 1) Tėvai - jie supranta mane? Os pais me compreendem?
- 2) Draugystė ar draugavimas: Kas padeida mano asmenybei? - Amizade ou namôro: qual ajuda desenvolver a tua personalidade.
- 3) Savaitgalis: pasilinksminti kiek tik įmanoma ir ko dar? - Fim de Semana: aproveite e divirta-se o mais possível, e que mais?
- 4) Kristus - kaip Jį sutinku? Cristo - como O encontro?

Kun. H. Šulcas

V. VALIUS

MOTINA

A luta pela liberdade

„O esforço dos lituanos do mundo livre a favor da independência da Lituânia são muito importantes (35 pc), tem alguma importância (39 pc), não tem efeito na política internacional (26 pc). Os dados da AL: 66,27,7 por cento.

Durante os últimos dez anos a situação mundial a respeito da recuperação e restauração da independência da Lituânia „melhorou” (27 pc), ficou „na mesma” (56), „piorou” (17 pc). A AL respondeu: 47,47,7 pc.

Se a Lituânia fôsse livre, eu iria lá: para morar 16 pc (o Candá respondeu 9 pc); para visitar 60 pc (aqui há pouca diferença entre países); para ficar se eu achasse uma posição conforme minha profissão 24 pc (a Austrália respondeu 38 pc).

Todos os dados são publicados na revista „Aidai” de Nova York, Nº 3 deste ano, páginas 193 -197.

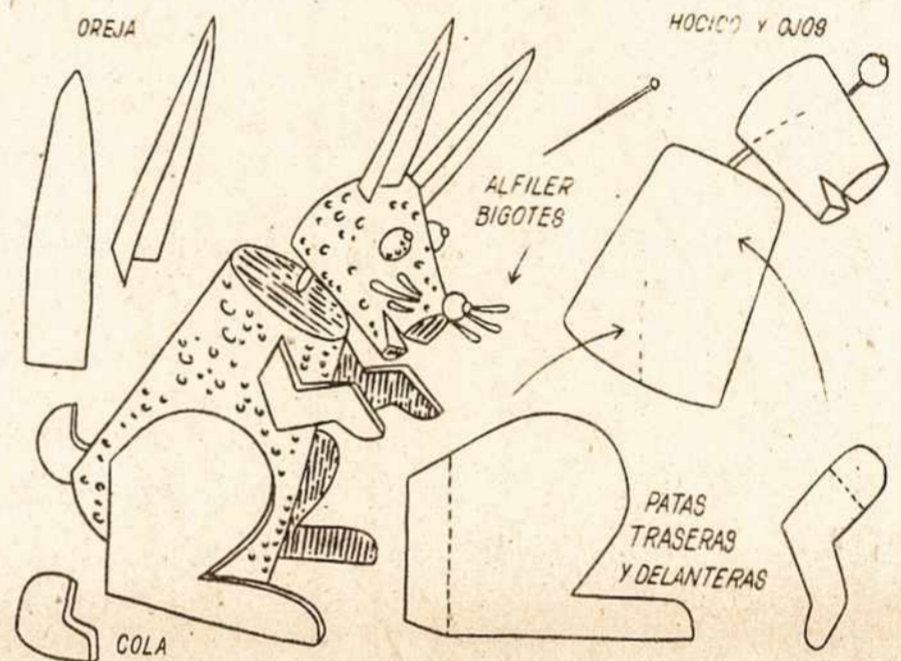
PAGALVOK

17 langelių įrašyk žodį Puodukas

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13 langelių įrašyk žodį Mėnulis

--	--	--	--	--	--	--	--

POR QUE EU DANÇO

Danço as danças lituanas para preservar alguns costumes tradicionais da Lituânia que não podem ser conservados pelos meus parentes e irmãos que lá estão presos.

Quando vou dançar à algum lugar estou pensando em levar para os outros um pouquinho do que é a Lituânia e como são os lituanos com suas danças representativas.

Enfim o motivo que danço é pelos meus irmãos e parentes que lá não podem fazê-lo.

POR QUE EU DANÇO

Rūtelė

- Lidia Vaicenkovas

Danço o folclore lituano porque gosto. Eu acho que a dança folclórica lituana é uma maravilha nos olhos da pessoa que sabe compreender e ver a dança.

A dança lituana é como um dever para mim dançar. Quando entro em uma dança nova eu faço o possível para dançar direito e quando me tiram de alguma dança, o feito é se consolar (o melhor resultado).

Sou filha, neta, sobrinha de lituanos, enfim todos os meus parentes são lituanos e acho que eu sendo a brasileira da família preciso representar minha família e a Lituânia.

Eu tenho pena das pessoas de lá, porque o padre Herman me disse que lá as pessoas não tem tanta liberdade como aqui no Brasil.

IRUTĖ ir KĘSTUTIS

D. BASTYS

Literatūra · Dailė · Mokslo

DEVINTASIS LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJOS SUVAŽIAVIMAS

(PAPILDYMAS)

Gamtos ir tikslųjų mokslų sekcijai vadovavo dr. Petras Kaladė.

Dr. B. Povilaitis skaito paskaitą Liet. Kat. Mokslų Akademijos suvažiavime.

-o-

Pirmąją paskaitą — Nikotinas ir kiti nikotiana genties augalų alkaloidai — skaitė dr. Bronius Povilaitis iš Kanados. Jis plačiai išnagrinėjo augalų alkaloidų rūšis, paliesdamas jų cheminę sudėtį ir fiziologinę reikšmę žmogui.

Augalų pasaulyje randama apie 2000 įvairių alkaloidų. Jų tarpe dominuoja nikotinas.

Rūkant ir giliai įtraukiant dūmus į plaučius, organizmas absorbuoja 90-100% nikotino. Rūkant burna — absorbuojama tik 10% nikotino.

Surūkęs vieną cigaretę, žmogus absorbuoja apie 2,5 mg nikotino.

Patekęs į organizmą, nikotinas metabolizmo keliu yra pakeičiamas ir pašalinamas iš kūno. Tik apie 10% absorbuoto nikotino randama šlapime, nepakeistoje formoje.

Mažos nikotino dozės stimuliuojamai veikia nervų sistemą, o didelės sukelia depresiją. Dr. Br. Povilaitis priėjo išvadą, kad rūkymas yra kenksmingas.

Paskaita buvo įdomi rūkantiems ir nerūkantiems.

Dr. Petras Kaladė savo paskaitoj — Vėžį sukeliantieji cheminiai maisto priedai — nagrinėjo klausimą, kokią įtaką turi cheminiai maisto priedai žmogaus sveikatai.

Pirmiausia jis suminėjo, kad šiandien į maistą yra dedama apie 2500 įvairių rūšių chemikalų ir kad 1965 metais vien tik maisto pramonėj buvo suvartota apie 700 milijonų svarų įvairių chemikalų, kurių dalis yra toksiški ir kartais sukelia vėžį.

Savo paskaitoj palietė tris grupes vėžį sukeliančių cheminių junginių: 1) aromatinius policiklinius angliavandenilius, 2) aromatinius aminus ir 3) azo cheminius junginius.

Plačiau nagrinėjo policiklinius angliavandenilius, specialiai pabrėždamas 3,4 benzopyreną, kuris yra dažnai žmonių paaimamas su maistu ir sukelia vėžį.

Toliau jis plačiau palietė nitrosaminus, kurie atsiranda žmogaus organizme metabolizmo metu, valgant konservuotą maistą su nitritais ir nitratais. Nitrosaminai yra junginiai, sukeliantieji žmoguje vėžį.

Pabaigoj trumpai palietė azo cheminius junginius, kurie dažniausiai žmonių paaimami su dažytu maistu. Dalis tų dažų, kaip geltoni sviesto dažai (4-dimethyl amino azobenzene) sukelia vėžį. Šie dažai dabar jau yra uždrausti, nes pasirodė, kad jie iššaukė vėžį gyvulių kepenyse ir pūslelėje.

Išvadoj prelegentas pabrėžė, kad turim būti atsargūs su rūkytu ir nitritais bei nitratais konservuotu maistu.

-o-

Dr. E. Užgiris skaitė paskaitą — Nauji fiziniai metodai imunologijoje. Plačiai aiškino savo atradimą, dirbant General Electric Research and Development Centre prie New Yorko.

Leiser spindulių pagalba jis surado būdą, padedantį išaiškinti imunologijos reakcijas.

Mes džiaugiamės jauno mokslininko lietuvių laimėjimais ir linkim jam pasisekimo.

-o-

Dr. Tomas Žiūraitis, OP, skaitė paskaitą — Naujas

Dr. Petras Kaladė skaito paskaitą Liet. Kat. Mokslų Akademijos suvažiavime Bostone.

mokslo žvilgsnis į evoliucijos teorijas.

Jis plačiai nagrinėjo medžiagos nekintamumą. Per milijonus metų medžiaga liko nepakitusi ir nepakilo į aukštesnę organizaciją. Manymas, kad atominė bomba atskleis medžiagos pažangą, nepasitvirtino. Medžiaga visą laiką lieka medžiaga, nežiūrint, kokios formos ji būtų.

Yra medžių, kurių senumas nustatytas 2 — 1 1/2 bilijono metų, bet per šį laiką jie nepasikeitė.

Ginko medžio senumas — 100 mil. metų. Tai seniausias iš sėklinių augalų istorijoje. Per visą tą

laiką jis nepakeitė savo prigimties. Kaip buvo, taip ir yra medis.

Sikadinis medis pagal iškasenų davinius turi 200 mil. metų, bet jis ir šiandien Kalifornijoje tebegyvena, visiškai nepakeitęs savo rūšies savybių, turėtų prieš 200 mil. metų.

Amebos praeitis siekia bilijoną metų, bet ji ir šiandien tebeturi tas pačias senas, savo rūšiai privalomas, savybes ir visiškai nesiveržia eiti evoliucijos kryptimi į aukštesnę organizaciją.

Metai nėra atsiradimo priežastis; jie yra tik sąlyga.

Gali būti savo rūšyje pažanga ar evoliucija remiantis tik mutacijų dėsniais, bet nėra šuolių iš vienos rūšies į kitą.

-o-

Penktąją paskaitą — Virusų tyrimas — turėjo skaityti prof. dr. Pr. Jucaitis iš Toledo. Profesoriumi neatvykus į suvažiavimą, jo paskaitos svarbiausias mintis perskaitė dr. Petras Kaladė.

Prof. dr. Jucaitis šioj paskaitoj plačiai nagrinėjo savo tyrimo davinius su bulvių virusais. Rado, kad bulvių susirgimo priežastim yra C hipervitaminozė Bulvėse, sergančiose vėžiu. C vitamino kiekis svyravo tarp 40 ir 200 miligramų per 100 gramų bulvių. Be to prof. Jucaitis rado chemikalus, kuriais buvo pagydyta bulvių dryžligė.

Prof. Jucaičio darbas atliktas prieš 30 metų. Gaila, kad jis tik šiandien viešai paskelbtas. —K.

(Darbininkas)

VILNIAUS VINGIO PARKO estradoje buvo surengta Lietuvos moksleivių pirmoji techninės ir meninės kūrybos paroda, kuriai beveik 2.000 rodomųjų parūpino 130 bendrojo lavinimo ir 60 profesinių technikos mokyklų. Moksleivių techninius bei meninius sugebėjimus liudijo parodoje išstatyti dailės kūriniai, metalo apdirbimo įrankiai, žemės ūkio mašinų maketai, elektrotechnikos ir elektronikos prietaisai, drabužių modeliai.

LIAUDIES MENO DRAUGIJOS salone Vilniuje atidaryta gintaro ir metalo dirbinių paroda, kurioje dalyvauja apie 90 skirtingo amžiaus ir profesijų liaudies meistrų su maždaug 200 kūrinių. Parodoje ypač gausus karoliais, medalionais, vėriniais, apyrankėmis, sagėmis, šasagomis, žiedais ir auskarais gintaro skyrius. Metaloplastikos dirbinių mažoka. Iš jų išsiskiria Vilniaus 650 m. sukakčiai

skirti M. Skučo ir J. Motūzos kūriniai.

PROF. KAZIMIERO BUGOS memorialinis muzėjus buvo atidarytas Dusetų apylinkės Pažiegės kaimo naujai atremontuotame pastate. Atidaryme dalyvavo daug svečių iš Zarasų, Dusetų, Kauno ir Vilniaus. Kalbininko knygas, jo nuotraukų, rankraščių ir laiškų fotokopijas papildė muzėjuje sutelkti dusetiškių tautodailės ir etnografijos rodominiai.

TELSIŲ KRAŠTOTYROS MUZĖJUS suorganizavo archeologų ekspedicija į tas Mažeikių apylinkes, kurias gali užlieti naftos perdirbimo įmonei skirtas užtventkotas Varduvo vanduo. Muzėjaus vyr. mokslinio bendradarbio V. Valatkos vadovaujami archeologai šią vasarą tyrinėjo Juodeikių apylinkės Kukių kaimo senąją kapinyną. Jie surinko apie 400 radinių, kurių vertingiausia yra žalvarinė segė, priskiriama I-II š.

NIJOLĖS JANKUTĖS DOVANA VAIKAMS

Nijolė Jankutė Dirvos skaitytojais pažįsta iš neseniai išėjusių atkarpų jos novelės, kur bevilniškas įvykių koloritas pristatytas puikios dėstymo būdu.

I šias kalėdas Nijolė Jankutė ateina su nauja savo knyga vaikams. Tai gali būti viena iš patraukliausių kalėdinių dovanėlių po kalėdinę eglutę, vaikų knygynelyje ir mažo skaitytojo rankose.

Po "Žebriuko nuotykių miške", "Algiukas ieškojo vėjo" ir "Danutė stovyklauja", Jankutė parašė "Šamo ežero sekliai".

Jau iš pirmųjų jos knygų vaikams recenzentai pastebėjo sklandų ir lengvą autorės sakinį, naudingą vaiko skaitybai polinkį į pagaulios intrigos piniimą, į paviršutiniškai nepastebimas, bet ryškias autorės tendencijas, dorinti savo skaitytoją. Jankutė ištikimia nuotykiui, bet ji neima nuotykiu dėl nuotykiu. Nuotykis jai yra pakopa į situacijų pyne, kurių baigmė je visad ryškios, skaitytoją patenkinančios išvados.

Jankutė valdo didelę vaikų skaitybos dorybę: lengvą, dailų, vaizdų pasakojimo meną. Pirmas knygos puslapis atskleidžia duris į įdomią kelionę per visą knygą. Personaižai bematant įsivelia į intrigą. Intriga, dialogo trumpas ir išsamus aiškumas, personažų reljefas, įvykių vis bręstanti, pripildanti smalsumu atmazga -- tai elementai, kurie ypač reikšmingai apsprendžia vaikų skaitybos pasaulį.

"Šamo ežero sekliai" knygoje Jankutė ir vėl parodė, kad minimus gero vaikų veikalo elementus ji gerai valdo, vykusiai jais operuoja ir moka įtalpinti juos į jaukaus kolorito rėmus. Šios knygos koloritą autorė sukūrė plačiais "marktveniško" dažo potėpiais. Čia yra nuotykių ir nuotakai reikalingas ežeras ir, per tai, betarpiškas sąlytis su gamta. Miestiečiai vaikai ypatingai jautriai pergyvena susitikimą su "nemištiškais" supančios juos buities atributais, į ramią atostogų idilę negailėtingai įsiveržia "stambūs" vaikiško pasaulio įvykiai. Tų įvy-

kių sukūryje išskyla nauji tipai, kurių kuklus ir taikus vaikai dar nebuvo sutikę. Intriga praplinta plačiau. Konflikta veja konfliktą ir tai komplikuoja intrigą. Pagaliau, paskutiniai knygos puslapiai, tenkina suprantamą skaitytojo smalsumą gan puošnia bendros intrigos atmazga, kurie yra net nežymių pompatikos žymių.

Atsargūs ir rūpestingai padėti bendro dėstymo štrichai palengva sukuria personažus ir šiems nestokoja individualumo žymių. Vaikai labai ryškūs, tėvai tradiciniai schematiški. Juk jie nėra knygos herojai. Jaunas skaitytojas turės baigti savo margą kelionę per knygą isisamonines personažų asmenybes, logišką jų veikimo būdą, neturi jų pašnekėsio ypatybes. Jauną skaitytoją turės patenkinti bendro knygos plano pristatymo aiškumą, scenų reljefiškumas, gamtos vaizdų ryškumas, bevilnijančios intrigos komplikacijos ir atmazga. Pagaulios vaikų skaitybos dorybės, kaip ir ankstesniuose Jankutės veikaluose, atremtos jos pomėgiu kurti nuotyki. Tas nuotykis išiveržia į gyvenimo rutiną, kesinasi tą rutiną sudrumsti, bet gerų personažų poveikyje su-trandomas ir gerasis status quo, visų pasitenkinimui, sugrįžta. Iš to nuotykiu pasimoko ma ir gaunamas platesnis sandūris su gyvenimu.

Nuotykis įtraukia į savo sratą personažus, ir nuotykis talkina atskleisti detales ir visumą.

Geros pasakotojos talentas didžiai talkina autorei. Jankutė mėgsta ryškią detalę, bet ji nepiknaudoja to pomėgio. Saikingas, neskubus, bet ryškus dėstymas, su dažnu lengvučio humoro priedu, kaž kaip suartina skaitytoją su bet kuriuo personažu, su bet kuria jos piešiamą scena.

Vaikų knyga išėivijoje stato

JURGIS GLIAUDA

autoriui gan žiaurios sąlygas. Vaikai neturi plataus žodyno, kuris natūralus savo krašte. Čia autorė atsargiai bando aiškinti kai kuriuos, jos nuomone, vaikams nežinomus žodžius, anglų kalbos atatikmenimis išnašose. Tai palengva įtraukia mažąjį skaitytoją į savo kalbos studijas. Tai patalkina vaikui betarpiškai atrasti žodžius ir juos suvokti. Net ir knygos pavadinimo žodį "šamas" tenka atrasti skaitytoją informuojančioje išnašoje. Ta eksperimentika praturtina vaiko leksiką, galbūt talkins jam įsiminti posakius ir žodžius. Tėvų talka, be abejo, čia labai daug reiškia.

Savotišką siužeto plėtros hipertrofiją galima įžitūrėti baigmėje, įtraukus į nuotyki ir briliantinę apyranke, ir ekrano žvaigždės laišką, ir plačios spaudos tekstus. Atrodo, be tų "stambnių" knyga kaip tik laimėtų savo kasdieniškumu, kuklių, eilinių personažų vaizdavimu. Mes visi, maži ir dideli, nuo pat šunelio vagystės pradžios jautriai rūpinsimės simpatiškausio kiniško šunelio likimu. To šunelio dingimas mus labiau jaudins ir neramins, kaip kad siužetinė hipertrofija su briliantinės ekrano žvaigždės apyranke atsiradimu.

"Šamo ežero seklius" iliustravo Nijolė Palubinskienė. Tad, knyga, nelyginant, yra dviejų Nijolė talka. Piešinių ir užsklandų bus knygoje bene per 25! Piešinio pobūdis elegantiškas, trapus ir lengvas. Škiciniai piešiniai, pristatantieji gamtos iškarpele, figūrinę sceną ar portretą organiškai papildė Jankutės dėstymo manierą ir, tarytum, atskamba autorės sakiniai. Nijolė Jankutė, ŠAMO EŽERO SEKLIAI, Liet. Knygos Klubo leidinys. Kaina \$4,00.

(Dirva)

I. Budrys. ZEMAITIJOS KELLIAIS (akvarelė, 1968 m.).

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

Stefanija Rūkienė

(Tąsa iš praeito Nr.)

TRUMPAS POILSIS

Išėjomės tik pusvalandį. Ir vėl „padjom“, ir vėl rūstus rusiškas „vstavai“. Greit visi pašoka, pasiima dalgius ir skuba į savo „deliankas“.

Mano ir Bronės gautieji rėžiai yra greta. Sueiname kartu šienauti. Vakara prašysime prievaizdą, kad mums pievos normą paskirtų vienoje vietoje ir darbą padalytų pusiau. Persimesime vienu kitu žodeliu, tad vis bus linksniau.

Klausiu savo drauge, kaip jai sekasi šienauti. Pasirodo, ir ji šienelį piauna, kaip ir aš – kapoja. Mažai kas iš moterų Lietuvoje mokėjo šienauti. Tai buvo vyrų darbas, jaunų bernelių šienpiovėlių. Mūsų sesės tėvynėje buvo tik grėbėjėlės. Jos šauniai švaistėsi lygiose lankose, su gražiai išrašytais grėbleliais. O čia moterys dirba visus sunkiuosius darbus. Vyrai stengiasi būti viršininkais ir komanduoti, o dažnai pasistengia ir skanesnį maisto kąsnelį pasiglemžti ir suryti. Toks paprotys čia yra atėjęs iš Kinijos.

Prakaituodamos kapojame vešią taigos pievą, o ji atrodo kaip nebaigta pešti višta. Išvaikytų mus Lietuvos ūkininkas iš pievuzės už tokį šienavimą. Prisimenu, tėvas taip gražiai pievą nušienaudavo, kaip kirpėjas plaukus mašinėle. Laimingas mano sengalvėlis, kad jo čia nėra. Man atrodo visi blogumai geresni už alkaną ir vergišką mūsų gyvenimą.

Plūšame, bet mūsų normos labai nežymiai mažėja. Tur būt, tik pusę padarysime. Kas bebūtų, bet dalgi pasipustyti reikia išmokti.

Nors į vakarus jau gerokai pakrypusi, saulutė dar labai kaitina. Gerai, kad nors vėjelis gūsiomis pūscioja ir išgainioja uodus ir mašalaites. Tie mažieji kenkėjai negailėtingai kankina mus ir gyvilius, nors dar tik popietė. O kas gi bus vakara? Ant veidų turime sietkeles, bet mašalynas vistiek kur nors susiranda skylutę ir ikiša savo ištroškusį kraujo snapą. Mašalai ir už uodus biauresni. Tie padarėliai visiems jau gerokai apkandžiojo veidus ir kojas. Ant veidų iškilo didoki raudoni ir kieti spuogai. Sukandžiota oda smarkiai niežti, ir besikasant gaunasi kraujo užkrėtimas. Tai tikra Dievo rykštė Sibirui. Užtat čia, nežiūrint vasaros karščių ir nepriteklių, visos moterys nešioja ilgus kelnes ir švarkus su ilgomis rankovėmis.

Seni darbininkai šneka, kad uodai labai bijo deguto. Kolchozas prisirenka beržinių tošių ir išsivaro to skystymėlio, bet mažai jo turi ir labai taupo. Mes taip pat neišgalvojame, kaip ir kur būtų galima nu-kombinuoti bent kiek to tošinio degutėlio

SARANKOS

Pagaliam atėjo laukiamas vakaras ir pradėjo temti. Pasirodė su sieksniniu matu prievaizda, apmatavo mūsų darbą ir užsirašė savo užrašų knygutėn. Froska su Dunia jau eina į stovyklą. Prie jų prisijungiamė ir mes su Brone. Baloje nusiprausiamė rankas ir veida. Merginos laksto ratu ir ieško. Staiga viena sušunka.

– Ateikit pas mane, sarankų radau.

Priėjusios pamatėme gražiai žydinčius augaliukus. Dauguma jau buvo peržydėję. Tie augaliukai ant šaknų turi mažas apskritas bulvytes ir jomis dauginasi. Froska išrovė vieną saranką ir su pagaliuku prikasė mažų bulvyčių. Duoda mums ir sako:

– Skanios, valgykit. Mes visada jas valgome. Kada atitrėmė čia mūsų tėvus ir senelius ir paliko taigoje, tai jie sarankomis maitinosi ir taip gynėsi nuo bado.

Nukrapštome nuo bulvyčių žemę, baloje nuplauname ir eidamos valgome. Tikrai skanios. Labai gerai. Dabar ir mes jau pažinsime šį augaliuką ir turėsime papildomo maisto. Pamačiusios sarankas, jau tikrai nebepraeisime pro šali.

MOTERS PASAULIS

Ši skyriaus redaguoja Nijolė Pupienytė-Mikalkėnienė.
Raštus ir pageidavimus tam skyriui adresuoti: *Moters Pasaulis*, Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, ESP

MOKĖKIME TYLĖTI, NESIKIŠKIME I KITŲ REIKALUS...

Neišplepėkime, jei draugai ar draugės mums papasakoja ką nors kaip paslaptį. Mokėjimas tylėti, tai viena didžiausių dorybių gerai išsiauklėjusio žmogaus. Neišplepėdami apie save, išvengiame nemalonių klausimų ir įkyraus kitų kišimosi į mūsų gyvenimą. Tylėdami apie kitus, apsisaugojame nuo apkalbų ir nemalonumų, iš kurių dažnai būna sunku išsipainioti. Pasitaiko žmonių, kurie mums pasakoja kokį dalyką, kaip didžiausią paslaptį, būdami jį šimtams kitų išplepėję. Pasitikima mūsų plepumu ir manoma, kad mes tą „paslaptį“ toliau pasiūsime. Bet mes, tylėdami, parodome savo išsiauklėjimą ir suduodame geroką smūgį tokiems „paslaptį“ platintojams. Kiek nelaimių ir visokių nemalonumų įvyksta tik dėlto, kad žmonės nemoka suvaldyti savo liežuvio. Žiūrėk, vyras ką nors pasako savo žmonai, prašydamas tai laikyti paslaptį. Bet žmona neiškenčia, papasakoja savo „geriausią“ draugei, žinoma, paimdama iš jos pasižadėjimą tylėti. Bet ši vėl turi savo „geriausią“ draugę ir nieku būdu negali nurimti, kol jai tos „paslapties“ nepasako. Na, ir po keleto dienų visi, kuriems ta paslaptis rūpėjo, ją žino.

Vyras dėl to gali turėti tarnybinių nemalonumų, o kartais ir medžiaginių nuostolių. Plepumas yra viena iš dažniausiai pasitaikančių nesutikimo priežasčių šeimyniškam gyvenime ir neretai jį visiškai suardo.

Suvaldykime savo smalsumą. Neskaitykime svetimų laiškų, nors jie ir gulėtų prieš mus. Net ir vedusieji neturėtų kontroliuoti vienas kito korespondencijos, žinoma, jei nėra kitaip susitarta. Nepasitikėjimas ir pavyduliavimas čia yra didžiausi gundytojai. Tačiau po svetimais kišenės nėra ko knistis. Ne gražu lįsti į moters ridikiulį.

Iš kitos pusės mes turime būti tvarkingos. Savo antrašus ir visus dokumentus laikykime užrakintus, nevestume kitų į pagundą. Gyvendami namie, viešbuty ar samdytame kambarį, visuomet užrakinkime spintą, stalčius, apskritai, visus savo daiktus saugokime. Kitaip mes gali apvogti. Įleidami svetimam kambarin pasibelskime ir palaukime, kol paprašys įeiti. Trumpam laikui išėję iš kambario, sugrįždami galime nepasibelsti. Jei neteisingai sujungus telefoną, išgirstume gyvai kalbantis porą žmonių, nesiklausykime, bet tuoj pakabinkime triūbelę. Išgirdę kalbant apie mus, nesiklausykime už durų, bet tuoj eikime į kambarį.

Geriau daugiau tylėti, negu kalbėti. Niekuomet nežinome, kokio atgarsio susilauks mūsų žodžiai. Nenorėkime būti per daug „geri“. Pamatę savo sesers ar draugės vyrą su kita moterim, nemė-

PAVERGTOJI

Jonas Aistis

*Aprėdė, sese, vėl tave žičkeliais
Ir varo eit per aikštes ir gatves.
Minėt gegužę, kruvinąjį spalį
Ir tyčiotis iš skurdo ir savęs.*

*Kaip baudžiavoj, tau kruvinam valdo-
vui,
Vėl reikia puošti, šokti ir dainuot,
Savy slopinti karčiąją vergovę,
Pražydusią melsvų akių linuos.*

*Bet tu dainuok ir šok sau laivės gandą,
Ir laikas vėl ją laukiamą atves.
Ir eik, sesute, eik dantis sukandus
Per lygų lauką aikštes ir gatves...*

ŽAIBIŠKAS BISKVITAS

4 kiaušiniai, 4 šaukštai cukraus, 4 šaukštai maltų džiovėsių.

Trynius atskirti, ištrinti su cukrum iki baltumo ir sumaišyti su maltais džiovėsiomis. Baltymus gerai išplakti ir atsargiai įmaišyti į gautą masę. Dėl skonio patarkuoti truputį citrinos žievelės.

Skardą ištepti sviestu, apibarstyti džiovėsiomis. Supylus masę, kepti nelabai karštoje orkaitėje apie 20 minučių.

Gauta kepini galima pertepiti džemu arba uogiene. Pagal tą patį receptą, iškepus porą biskvitų tortinėje formoje ir pertepus bet kokiu kremu, galima paruošti šeimai greitą ir nebrangų tortą.

M. Petrauskienė

ginkime tarpininkauti ir neskubėkime pranešti tai, ką esam matę. Išgirdę ką nors apie savo draugę ar pažįstamą, nutylėkime. Kitaip padarysime nemalonumų sau ir kitiems. Dėl nesuvaldymo liežuvio, dažnai išyra ir stipriausi draugiskumo ryšiai. Taigi, gerai išsiauklėjusi moteris moka tylėti.

Žodis žvirbliu išlekia, jaučiu sugrįžta?
(Iš knygos „Jaunai Inteligentei“ V. Andriukaitytė).

MŪSŲ ŽINIOS

SAJUNGOS ALIANČA PADANGĖJE

GRĮŽO IŠ KELIONĖS

Sajungos-Alianča pirmininkas Aleksandras Bumbliis su žmona Maryte, rugpiūčio mėn. pabaigoje buvo išvykę Europon, apkeliavę Vakarų Europos bent kelias valstybes, spalio 13 d., laivu, grįžo Brazilijon per Santos uostą. Bumbliai džiaugiasi gerai pavykusia ir daug gerų išpūdžių palikusia kelione. Sajungos-Alianča reikaluose, Aleksandrą Bumblii kelionėje, pavadavo J. Žvingila.

ŠAUNŪS SAJUNGOS-ALIANČA PIETŪS

Sekmadienį, spalio 21, São Paulo lietuviai dar kartą turėjo progą susirinkti Sajungos-Alianča patalpose, dalyvauti šauniuose sąjungiečių suruoštuose pietuose, linksmai ir jaukiai praleisti sekmadienio popietę lietuviškoje nuotaikoje, su daina, muzika, šokiais ir skaniais paruoštais užkandžiais. Šį kartą ir „Žilvitiečiai“ prisidėjo, pajairindami pietų programa, pašokdami scenoje lietuvių tautinių šokių, Jonui Lukoševičiui vadovaujant. Už gražų jaunų „žilvitiečių“ pasirodymą, einančią pirmininko pareigas J. Žvingilą įteikė jiems dovanėle.

ŠALPOS TALKA

Besibaigiant šioms metams ir artėjant metų pabaigos šventėms, daug rūpesčio ir darbo atneša sąjungietėms moterims. Kaip žinome, kiekvienais metais Sajungos-Alianča valdyba paruošia ir išdalija didelį kiekį dovanų rūbais ir apavu, nepasiturintiems šeimoms. O šitą darbą, surinkti ir paruošti tas dovanas, atlieka tik Sajungos-Alianča Moterų sekcija, padedant, žinoma, ir kitoms moterims, kurios, kad ir nėra sąjungietės, bet nuoširdžiai remia ir padeda sąjungietėms vykdyti šalpos darbą. Ypač šiais metais pastebima didelė moterų talka darbu ir dovanomis. Kiekvieną trečiadienį, nuo antros valandos po pietų, renkasi moterys Sajungos-Alianča patalpose, Rua Lituânia, 67, ir kiekviena jų atneša savo duoklę šalpos reikalams.

JONAS ANTANAITIS

virš ketvirčio metų pasivažinėjęs po Amerikos J.V. ir Kanadą, rugsėjo pabaigoje grįžo į São Paulį. Jis yra antrasis Sajungos-Alianča sekretorius.

LSA Korespondentas
A. Dutkus

ŽINUTĖS IŠ OSASCO

Bruna Mazulaitė, seniau baigusi specialų radijo kalbėtojų kursą, dabar užsiima visuomeniniu darbu. Jau dvylikti metai spalio mėnesį renka pinigines ir kitas aukas Tuberkulozės draugijai, kuri šelpia džiuvos išiktus asmenis. Jos surinktos aukos pristatomos draugijai Osasco gyventojų vardu.

Iš prekybininkų, įvairių drabužių krautuvių ir barų turi Bronius Siniauskas. Barų verčiasi Juozas ir Zosė Skripkiūnai, o Orlando (Gureckas) de Melo tarnauja policijoje.

Osaske viena gatvė pavadinta Avenida Anilice Sakatauskas.

DĖMESIO PAJŪRIO GYVENTOJAMS!

Apie lapkričio vidurį šv. Kazimiero parapijos kunigai lankys Guarujá, S. Vicente, Santos ir apylinkes. Kadangi yra lietuvių, neseniai ten nusikraususių, norintieji, kad kunigas juos aplankytų kviečiami savo antrašus pranešti klebonijai.

SIDABRINĖ KRYŽIAUS SUKAKTIS

Pirmųjų lietuviškų misijų São Paulo užbaigimo proga, 1948 metų liepos mėnesio 24 dieną, šv. Juozapo bažnyčios šventoriuje, Zelinoje, bu-

vo pastatytas lietuviškas misijų kryžius. Jį paaukojo broliai Matelioniai, o šventinimo apeigos buvo iškilmingos ir gražios. Misijonierius Tėvas Jonas Kidykas, SJ, sukalbėjo maldą ir pašlakstė švęstu vandenimi kryžių, kuris jau dvidešimtpenkeris metus liudija, kad prie plačios aikštės stovinčioje bažnyčioje renkasi lietuviai melstis už savo tautą. Kryžius, kai reikia, taisomas ir dažomas, o praeivis sukakties proga padėjo viena gėlė.

KRIKŠTYNOS

Iš Š. Amerikos pas tėvelius atvykusiai p. ALDONAI BUTRIMAVIČIŪTEI-MEIDŪNIENEI gimė sveikas, stiprus sūnelis, spalio 21 d.

Pakrikštytas spalio 28 Zelinos bažnyčioje Edvardo, Kazimiero vardais.

JAU IŠGAUDĖ

Pirmąjį siuntinį NAUJOJO TESTAMENTO jau išgaudė, išpirko. Tikimės šiomis dienomis gauti kitą siuntinį. Kai tik ateis, paskelbsime.

NAUJA KNYGA

Gauta nauja kun. St. Ylos labai įdomiai parašyta knyga apie mūsų kultūros žymiuosius kūrėjus: VARDAI IR VEIDAI. 345 p

MŪSŲ ŽINIOS

ŠV. KAZIMIERAS

LANKO PARAPIJA

T. P. Daugintis – Casa Verde. V. Carrão ir Tatuapé.

T. Vincas Pupinis, S.J. šiemet padeda du kartu per savaitę Šv. Kazimiero parap. kunigams lankyti žmones. Neišsigaskite! Nors jis ir su barzdele, bet yra tikras katalikas kunigas, jau kelinti metai dirbuojasi Ipirangoje, Šv. Vladimiro institute. T. Bružikui mirus, jis mielai ateina talkon šv. Kazimiero parapijos kunigams.

Šiomis dienomis kun. Pupinis lanko ir lankys Moinho Velho, Ipirangą ir São Bernardo.

T. Antanas Saulaitis kalėdos sekančią savaitę: S. Roque, Piqueri, Pirituba, Freguesia do „O“, Jaguará, Barueri, Jandira.

Ir nuo lapkričio 12, savaitę: Santos, Guarujá, S. Vicente, Praia Grande.

LIETUVIŠKO FILMO PREMIJERA

Po mišių arkivyskupijos Taikos savaitės proga, sekmadienį, spalio 28, šv. Kazimiero parapijos salėje pirmą kartą rodytas spalvotas garsinis filmas „Penktoji Tautinė skautų stovykla-1968“. Filmą pagamino kun. Algimantas Kezys, SJ, JAV-se apie kurį sanpauliečiai žiūrovai pasakė: Jis – „pasaulinio masto menininkas“. Per pusantros valandos lietuviškai įkalbėtas filmas parodė virš 1500 stovyklautojų, jų žaidimus, dainas, kankles, skudučius, sportą, eisenas, iškilmes.

Apie šimtas asmenų, dalyvavusių vakare, prieš filmą pasiklausė trumpos literatūrinės programos. Ją atliko kanklininkai Irutė Petraitytė, Sofija Žūtautaitė ir kun. J. Kidykas ir humoristinio skaitymo, paruošto J. Valavičienės ir A.D. Petraičio.

ŠIS TAS IŠ CARAPICUIBOS

Carapicuiba yra viena iš senesnių kolonijų, išlikusių iki šios dienos, nors lietuviai ir nebesiverčia ūkiu. Netoli katalikų bažnyčios prasideda Avenida Lituânia. Kiek žinome, joje šiuo metu nebegyvena lietuvių. T. Jonas Bružikas čia lietuvius lankė keletą metų. Paskutinį kartą 1969 m., o šiais metais T. A. Saulaitis aplankė 22 lietuvių šeimas. Jam lietuvius surasti padėjo vienas seniausių Carapicuibos gyventojų, Vincas Žarakauskas ir dar Anelė Gaižutienė ir Kazimieras Jurevičius.

Neperseniai iš Bom Retiro čia atsikraustė Stasys ir Elena Rimkevičiai su sūnumi Nataliu. Jie turi siuvyklą. Antanas Bareišis ir Jonas Mizevičius taip pat verčiasi siuvimu, o krautuves ar barus turi Vaclovas Kazlauskas ir Pranas Adomaitis. Keturi broliai – Roberto, Victor, Adolfo ir Vytautas Vitoniai įsteigė statybos bendrovę Jarvic Ltda., kuri atlieka ir dažymo, įrengimo bei dekoracijos darbus, daugiausia Lapos apylinkėje. Ilgai kino teatro savininku buvęs Pranas Mikelaitis išsikėlė į kitą miestą. Iš Sta. Terezinha bairo arčiau centro persikraustė batsiuovys Leonas Sartauskas.

JAUNIMO STUDIJŲ DIENA

Lapkričio 15 d., ketvirtadienį, vyks jaunimo studijų diena Caucaia apylinkėse. Tema: 1975-1976 metų III Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas. Šioje pirmoje studijų dienoje kongreso reikalu dalyvauja kviešti asmenys, kurie pradės sudaryti ruošos planą. Vėliau kviesime talkon visus.

Organizuoja A. Saulaitis, S.J.

PLJ Sąjungos pirm.

KUN. STASYS ŠILEIKA KALĖDOS V. BELA. R. DAS ROSEIRAS IR R. DOS HERAS.

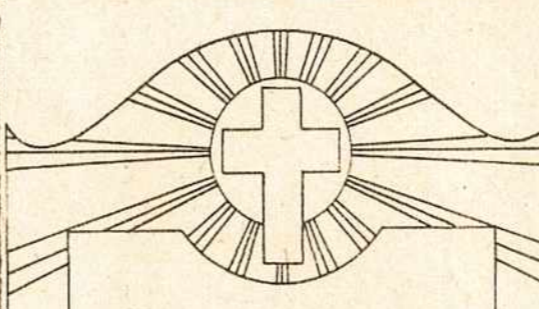
P A D Ė K A

Nuoširdžiai dėkojame visiems artimiesiems, draugams ir pažįstamiems, suteikusiems mums paguodos ir palydėjusiems.

A.A. VLADŽE JUZĖNIENE

ir kviečiame dalyvauti trisdešimtąs dienas Mišiose Vila Zelinoje, penktadienį, spalio 23 d., 19:30 val.

Vyras, dukros ir žentai, sūnus ir vaikaičiai.

MŪSŲ MIRUSIEJI

A.A. JONAS MAČIULIS

kilimu iš Vilniaus krašto, mirė šio mėnesio pradžioje, Canindé.

A.A. PETRAS DANILEVIČIUS

kilęs nuo Kauno, gyvenęs Casa Verde ir vertėsis batsiuvo amatu. mirė 65 m. amžiaus spalio 22 d., palikdamas dvi dukteris ir sūnų. Jo žmona mirė prieš trejus metus.

A.A. VLADŽE JUZĖNIENE

mirė spalio 23, būdama 70 metų amžiaus. Kilusi iš Utenos, į Braziliją atvyko 1929 metais, V. Zelinoje gyveno nuo 1937 m., dalyvaudama Maldos Apaštalavimo sąjungoje, talkindama kitiems, prisidėdama prie parapijos gyvenimo. Velionė turėjo daug draugų, buvo sugyvenama, didžiadvasiška, religinga. Palaidota šv. Petro kapuose. Septintos dienos mišios buvo Zelinoje spalio 30, o 30-tos dienos Mišios bus ten pat lapkričio 23 d., penktadienį, 19:30 val. Paliko nuliūdusius vyrą Jurgį, sūnų Antaną, dukteris su žentais: Lidija ir Apolinara, Zosę ir

Antanas, Eugenija ir Juozas, ir vaikaičius.

A.A. ANTANAS KUZMA

mirė V. Prudentės ligoninėje, V. Ema, spalio 26 ir sekančią dieną palaidotas V. Formosos kapinėse. Gimė 1898 m. Jasiūnuose, vertėsi staliaus amatu, gyvendamas S. Miguel Paulista. Į Braziliją atvyko 1927 ar 1928 metais, čia giminių neturėjo, nes žmona Salomėja ir vaikai Elena, Aldona, Antanas ir Vacys liko Lietuvoje. Laidotuvėm pasirūpino Uršulė Dauravičienė, pas kurią velionis nuomavo kambarį, ir palydėjo jos giminės. Septintos dienos mišios lapkričio 3 d., 19:00 val., šv. Kazimiero koplyčioje, trisdešimtąs dienas Mišios lapkričio 24, 19 val., ten pat.

A.A. JONAS ŠIRVYDAS

Spalio 2 dieną, staigiai, širdies smūgio ištiktas, mirė ilgametis Sąjungos-Aliança narys, Jonas Širvydas, o spalio 3 d., draugų sąjungiečių ir pažįstamų lydimas, palaidotas Alpinos kapuose. Religinį aptarnavimą atliko kun. Pr. Gavėnas. J. Širvydas buvo kiles nuo Tauragės, Brazilijon atvyko 1927 metais, mirė sulaukęs 72 metų. Prieš pusantros metų mirė žmona Izabelė. Giminių nepaliko. Velionis buvo išėjęs į pensiją, gyveno Sąjungos namuose ir prižiūrėjo Mocos rūmus.

A.A. JONO BALČIŪNO

gyvenusio Tucuruvi, 30 d. Mišios buvo šv. Antano do Pari bažnyčioje spalio 28 d.

A. A. JUOZAS RIAUBA

Pirmadienį, spalio 22 d. tik iš namu išvykęs į miestą, nuo širdies smūgio, mirė Juozas Riauba, kilęs iš Šiaulių, palikdamas žmoną Mariją, dukteris Eugeniją ir Oną, žentus ir vaikaičius. Iš Leono XIII ligoninės spalio 24 palydėtas į S. Caetano kapus. Buvo 69 metų amžiaus.

30-os dienos mišios bus lapkričio 24 d. Šv. Kazimiero koplyčioje. Mokoje 19,30 valanda.

Visi, kas brangina tėvų kalbą vyksta į **KULTŪRINĖ POPIETĖ**

kurią rengia „Žilvičio“ Tėvų Komitetas sambūrio 10 metų veikimo sukakčiai atžymėti.

Programoje: V. Alanto 3 v. vaidinimas „Visuomenės Veikėjai“, poezijos pynė, loterija ir kt.

Laikas ir vieta: Lapkričio 18 d. 16 val. V. Zelinoje.

Seselių Pranciškėčių salėje.

Pakvietimus prašoma įsigyti iš anksto: V. Zelinos ir Mocos klebonijoje, Jaunimo Namuose, pas p. K. Trubą, artistų ir žilvitiečių šeimose.

MŪSŲ LIETUVA

NOSSA LITUANIA

Caixa Postal, 4421
01000 São Paulo, ESP

Diretor Responsável
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO
Redator Jonas Kidykas
Administrador P. Daugintis

METINĖ PRENUMERATA: 30 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 150 kr.; Paskiro numerio kaina: 60 centavų. Užuojautos ir sveikinimai nuo 10 kr., pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Nenaudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreikia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spaudinamas antradienį. Todėl vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai įteiktini ne vėliau, kaip iki pirmadienio pietu.